Euroopan parlamentti
2024-2029

Talousarvion valvontavaliokunta

2025/2237(INI)

6.2.2026

MIETINTÖLUONNOS

Euroopan investointipankkiryhmän rahoitustoiminnan valvonnasta – vuosikertomus 2024
(2025/2237(INI))

Talousarvion valvontavaliokunta

Esittelijä: Dick Erixon

SISÄLTÖ

Sivu

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS 3

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

Euroopan investointipankkiryhmän rahoitustoiminnan valvonnasta – vuosikertomus 2024

(2025/2237(INI))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon 5. maaliskuuta 2025 julkaistun EIP:n investointiraportin 2024–2025 ”Innovation, integration and simplification in Europe”,

– ottaa huomioon 19. maaliskuuta 2025 annetun Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen 07/2025 Euroopan strategisesta investointien rahastosta,

– ottaa huomioon Euroopan unionin ylimpien tarkastuselinten yhteyskomitean 30. syyskuuta 2025 antaman lausunnon CC 1/2025 Euroopan investointipankin ulkoisesta julkisesta tarkastuksesta,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 55 artiklan,

– ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan mietinnön (A10-0000/2026),

A. ottaa huomioon, että Euroopan investointipankkiryhmän (EIP-ryhmä) keskeisenä tehtävänä on edistää talouskasvua EU:ssa; katsoo, että EIP-ryhmän investoinneilla olisi puututtava markkinoiden todellisiin toimintapuutteisiin;

B. ottaa huomioon, että sosiaalipolitiikan alat kuuluvat ensisijaisesti kansalliseen toimivaltaan; katsoo, että EIP:n rahoitusta ei voida käyttää korvaamaan kansallisia talousarvioita ja että sen on oltava aidosti täydentävää;

C. katsoo, että parlamentin harjoittaman EIP:n rahoitustoiminnan valvonnan olisi oltava perusteellisuuden ja laadun puolesta sellaista, että se vastaa intensiteetiltään EIP:n ja komission välistä yhteistyötä, josta on tullut hyvin merkittävää;

D. ottaa huomioon, että jäsenvaltiot omistavat EIP:n ja että sen merkitty pääoma on 248,8 miljardia euroa, joka on veronmaksajille koituva vastuu; ottaa huomioon, että EIP:n lainanotto ei näy kansallisissa velkatilastoissa; katsoo, että tämä taseen ulkopuolisuus tekee tiukoista tehokkuusstandardeista ja ulkoisesta tarkastuksesta olennaisen tärkeitä; katsoo, että EIP:n valtuuksien laajentamisen yhteydessä on vahvistettava ulkoisia tarkastusjärjestelyjä;

Rahoitustoimet ja tuloksellisuus

1. panee merkille EIP-ryhmän vakaan taloudellisen tuloksen vuonna 2024; korostaa, että onnistumista on mitattava osoitettavissa olevilla taloudellisilla tuloksilla eikä pelkästään allekirjoitetuilla määrillä;

2. panee huolestuneena merkille, että yli 90 päivää viivästyneiden maksujen osuus kolminkertaistui ja oli vuoden 2024 lopussa yhteensä 281,3 miljoonaa euroa eli

0,06 prosenttia koko lainasalkusta (verrattuna 82,4 miljoonaan euroon eli 0,02 prosenttiin vuoden 2023 lopussa); korostaa, että järjestämättömien vastuiden ja erääntyneiden maksujen kasvu ylittää kirkkaasti koko lainasalkun kahden prosentin kasvun;

InvestEU, monivuotisen rahoituskehyksen yksinkertaistaminen ja elpymis- ja palautumistukiväline

3. panee merkille, että vuonna 2024 EIP hyväksyi 38 InvestEU-ohjelmaan kuuluvaa toimea, joissa käytettiin 1,7 miljardia euroa EU:n takuuta; korostaa, että InvestEU-ohjelmaa olisi arvioitava sen toimien laadun ja mitattavissa olevien vaikutusten perusteella eikä pelkästään käytetyn rahoituksen määrän perusteella; vaatii siirtymään raportoinnissa panosperusteisista mittareista vaikutusperusteisiin indikaattoreihin, jotka osoittavat todelliset taloudelliset tulokset;

4. toteaa, että hajanainen EU:n rahoitusympäristö johtaa tehottomuuteen; korostaa, että byrokratian vähentäminen on olennaisen tärkeää kilpailukyvyn palauttamiseksi;

Energiaturvallisuus

5. kehottaa EIP:tä laajentamaan ydinenergian rahoitusta ja arvioimaan kaikkia vähähiilisiä hankkeita objektiivisten kriteerien perusteella, mukaan lukien elinkaarenaikainen hiili-intensiteetti ja verkon vakaus, mitään teknologiaa syrjimättä; korostaa, että jäsenvaltioilla on edelleen suvereeni oikeus päättää energialähteiden yhdistelmästään;

Puolustus- ja turvallisuuspolitiikka

6. painottaa EIP-ryhmän merkitystä Euroopan rauhalle ja turvallisuudelle, kuten valkoisessa kirjassa Euroopan puolustusvalmiudesta vuoteen 2030 mennessä todetaan, kun se tukee aloitteita, joilla vahvistetaan EU:n puolustusteollisuutta, parannetaan kyberturvallisuusinfrastruktuuria ja edistetään kriittisen puolustusteknologian alan innovointia, tarjoamalla rahoitusta ja houkuttelemalla yksityisiä investointeja;

7. korostaa, että EIP:n olisi voitava rahoittaa kaikentyyppisiä puolustushankkeita;

8. kehottaa EIP:tä yksilöimään puolustus- ja rajavalvontainvestointeja haittaavat esteet; korostaa, että esteiden poistaminen on konkreettisten turvallisuustulosten kannalta olennaisen tärkeää;

9. painottaa, että on tärkeää aloittaa jäsennelty yhteistyö Naton innovaatiorahaston kanssa, jotta voidaan varmistaa synergiat ja välttää toimien päällekkäisyys, erityisesti teknologian kehittämisessä, johon ei ole riittävästi tarjolla yksityistä pääomaa;

Investoinnit kansalliseen toimivaltaan kuuluvilla aloilla

10. muistuttaa, että asumiseen liittyviin haasteisiin olisi vastattava ensisijaisesti paikallisella tai kansallisella tasolla; kyseenalaistaa, tarjoaako EIP:n rahoitus todellista vastinetta rahalle, jos sitä myönnetään puhtaasti paikallisille asuntohankkeille, joilla ei ole rajatylittävää ulottuvuutta;

Pk-, midcap-, startup- ja scale-up-yrityksille ja muille yrityksille annettava tuki

11. korostaa, että EIP:n on puututtava todellisiin markkinoiden toimintapuutteisiin ja että sen investoinnit eivät saa korvata yksityistä pääomaa tai kansallisia talousarvioita; painottaa, että kilpailullisen markkinaympäristön suojelu on olennaisen tärkeää;

12. panee merkille Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksessa 07/2025 esitetyt havainnot riittämättömästä täydentävyydestä; varoittaa yksityisten investointien syrjäyttämisen vaarasta; kehottaa ottamaan käyttöön määrälliset riskikynnykset ja syrjäytysvaikutusta koskevat jälkiarvioinnit;

13. panee merkille, että EIP:n lainoihin liittyy kaupallisia lainoja raskaampi hallinnollinen taakka; kehottaa EIP:tä julkaisemaan suunnitelmia rajoitusten vähentämiseksi;

Koheesio, ilmasto, digitalisaatio ja ympäristökestävyys

14. korostaa, että raportointi perustuu volyymimittauksen tuotoksiin eikä tuloksiin; kehottaa ottamaan käyttöön tulossuuntautuneita indikaattoreita, joista ilmenee esimerkiksi, kuinka paljon hiilidioksidipäästöjä on vältetty investoitua euroa kohti; kannattaa vertailuanalyysien tekemistä vertailukelpoisille toimille;

15. varoittaa, että päällekkäisten valtavirtaistamistavoitteiden jatkuvan kasautumisen seurauksena voi syntyä salkku, jonka koostumus on matemaattisesti mahdoton;

EIP:n toiminta EU:n ulkopuolella

16. vaatii, että EU:n ulkopuolisille maille myönnettävien lainojen ehdoksi asetetaan muuttoliikkeen hallintaa koskevan yhteistyön tekeminen EU:n kanssa, takaisinotto mukaan luettuna;

17. korostaa, että järeät petostentorjuntatoimenpiteet ovat olennaisen tärkeitä, sillä niiden avulla voidaan varmistaa veronmaksajien luottamus EIP:n investointeihin ja sen jatkuva tuki Ukrainalle; kehottaa noudattamaan tiukkoja tilintarkastusstandardeja; katsoo, että EIP:n olisi voitava valvoa rajoituksetta kaikkia EU:n ulkopuolisia investointejaan;

Vastuuvelvollisuus EIP:ssä

18. antaa hyväksyntänsä yhteyskomitean julkilausuman CC 1/2025, jossa yksilöidään kriittiset tarkastuspuutteet; panee merkille ristiriidan, joka liittyy toisaalta EIP:n laajennettuun toimeksiantoon ja toisaalta rajoitettuihin tarkastusvaltuuksiin; kehottaa ottamaan mukaan kansalliset ylimmät tarkastuselimet; toteaa jälleen, että perussopimusta on muutettava, jotta Euroopan tilintarkastustuomioistuin voisi tutustua rajoituksetta kaikkiin EIP:n tietoihin;

19. on huolissaan siitä, että Northvolt ajautui konkurssiin, vaikka se oli saanut EIP:ltä 942,6 miljoonan euron lainan; toteaa, että Stegra-yhtiöön näyttää liittyvän samankaltaisia riskejä; kehottaa julkistamaan EIP:n riskinarvioinnit; vaatii Northvoltin tapauksesta karttuneiden kokemusten uudelleentarkastelua; kehottaa EIP:tä julkistamaan näiden ja muiden vastaavien sitoumusten riskinarviointiprofiilit; kehottaa jälleen EIP:tä antamaan yksityiskohtaisia tietoja arviointi- ja päätöksentekoprosessista, joka toteutettiin ennen Northvolt AB:hen tehtyä investointia, ja tekemään selkoa siitä, miten tällainen keskeinen hanke epäonnistui siitä huolimatta, että EIP väittää seuraavansa rahoitustuen saajiaan asianmukaisesti ja jatkuvasti; panee huolestuneena merkille EIP:n

johdon ja Northvoltin alkuvaiheen sijoittajan ja neuvonantajan väliset puoluepoliittiset kytkökset;

20. vaatii painokkaasti tehostamaan eturistiriitojen ennaltaehkäisemiseen liittyviä toimia; kehottaa tiukentamaan EIP:n varapuheenjohtajien karenssiaikoja ja selkeyttämään sääntöjä, sellaiseen päätöksentekoon osallistumisen osalta, jossa päätökset koskevat johtajien omia alkuperämaita;

Avoimuus, valvonta ja tarkkailu

21. pitää valitettavana, että EIP ei ole noudattanut parlamentin vuosikertomusta, joka koski EIP:n rahoitustoimintaa vuonna 2023[1]; korostaa, että toimielinten välisellä sopimuksella on olennaisen tärkeä merkitys ennakoitavan yhteistyön kannalta;

Euroopan parlamentin suositusten jatkotoimet

22. kehottaa toteuttamaan oikea-aikaisia jatkotoimia seuraavien osalta: a) investointien vaikutukset, b) eturistiriitojen ehkäiseminen, c) avoimuus ja d) tämä päätöslauselma;

°

° °

23. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle ja pyytää neuvostoa ja EIP:n hallintoneuvostoa keskustelemaan tässä päätöslauselmassa esitetyistä Euroopan parlamentin kannoista.

[1] Euroopan parlamentin päätöslauselma, annettu 28. helmikuuta 2024, Euroopan investointipankin rahoitustoiminnasta – vuosikertomus 2023 (EUVL C, C/2024/6742, 17.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6742/oj).